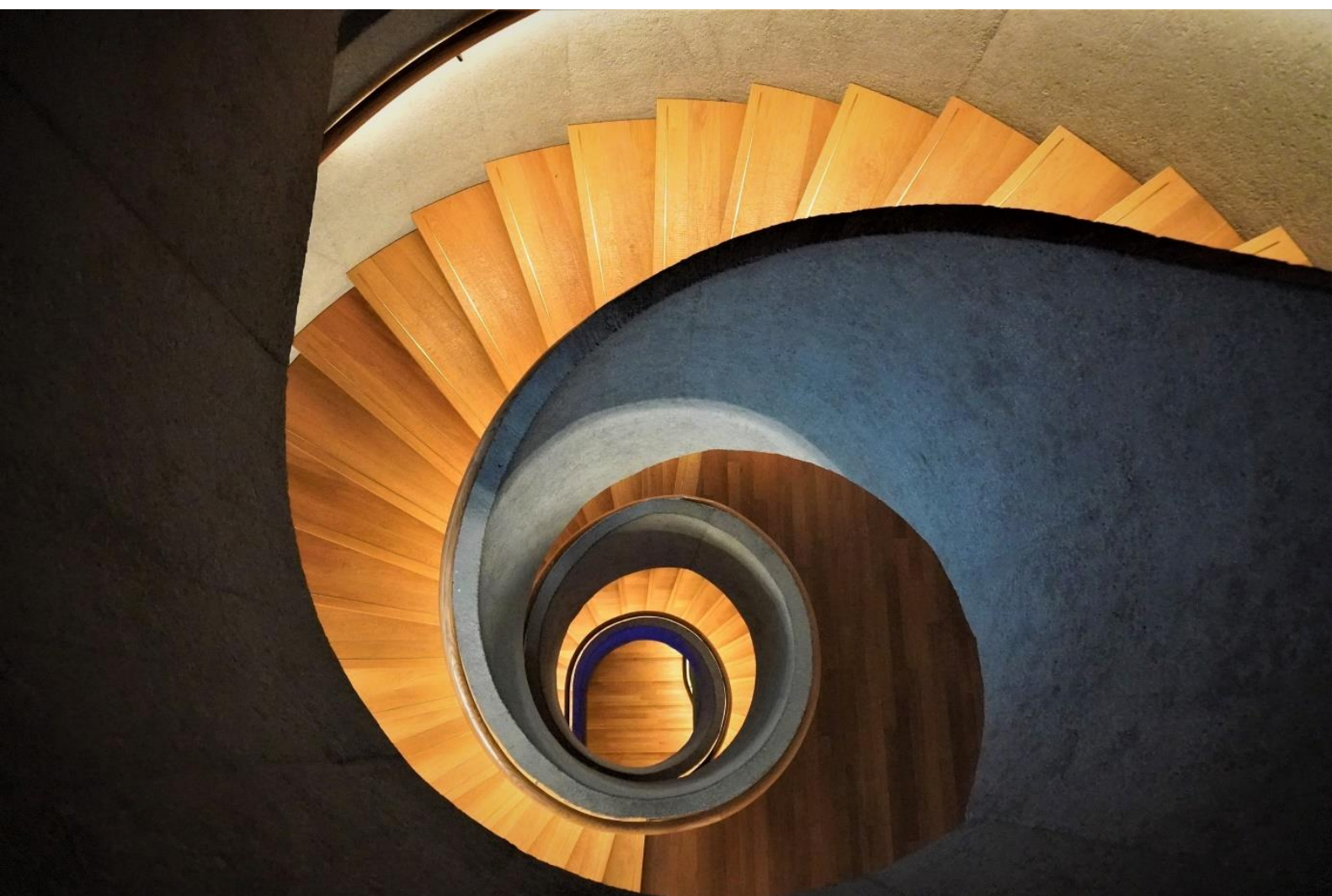

Unesco
Nederlandse Commissie

Nederlandse Unesco Commissie

WERKPROGRAMMA 2020-2021

WERKPROGRAMMA 2020-2021

De Nederlandse Unesco Commissie

Unesco werkt al bijna 75 jaar wereldwijd aan de bescherming van uitingsvrijheid, goed onderwijs voor iedereen, vrije uitwisseling van kennis, behoud van uniek cultureel en natuurlijk erfgoed, wederzijds respect en mensenrechten. Waarden die nog altijd niet vanzelf spreken. Het werk van Unesco is relevant, nog altijd. Elke tijd, elke generatie, en elk land geeft hieraan zijn eigen invulling.

De Nederlandse Unesco Commissie verbindt Nederland met het werk van Unesco. De Commissie brengt het Nederlands perspectief naar het internationale podium, werkt aan implementatie van Unesco-doelstellingen en -programma's in Nederland en is een forum voor reflectie, een katalysator voor ideeën en platform voor actie. De Nederlandse Unesco Commissie brengt daarvoor kennis en kunde bij elkaar, ontwikkelt en agendeert.

“Unesco’s work is central to bringing the world together.

[...] It is a time when we need Unesco to continue promoting international cooperation and defend multilateralism.”

(António Guterres, bij de opening van de Algemene Vergadering van Unesco, 12-11-2019)

Unesco in Nederland

Unesco is overal in Nederland: de werelderfgoedsites, de Unesco-scholen, Unesco-leerstoelen, documentair erfgoed op de 'Memory of the World'-lijst, gebieden met een geopark- of biosfeerstatus, immaterieel erfgoed en nog veel meer. Unesco is op meer dan 100 officiële plekken in Nederland aanwezig. De Unesco Commissie wil het gedachtegoed en de mogelijkheden van Unesco graag nog breder verspreiden. De keuzes die we maken in dit werkprogramma zijn daarop gericht.

We geloven in de kracht van samenwerking. Alleen in gezamenlijkheid kunnen we onze doelen bereiken: goed onderwijs, uitingsvrijheid, diversiteit en inclusie, mensenrechten, een vrije uitwisseling van kennis en een duurzame toekomst.

Nederland in Unesco

Nederland is actief binnen Unesco. Nederland is vanaf eind 2019 vier jaar lang lid van de Uitvoerende Raad (UR) van Unesco, lid van de CR (de mensenrechtencommissie van de UR), lid van het Immaterieel Erfgoed Comité, lid van het Comité tegen illegale handel in cultuuroederen, het IPDC (Commissie op het gebied van persvrijheid), MOST (programma voor sociale transitie), en heeft experts in onder meer Comest (Ethiek van wetenschap en techniek), IGCP (Aardwetenschappen), MAB (Mens- en Biosfeerprogramma). De Commissie werkt in nauwe samenwerking met de betreffende ministeries en de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij Unesco in Parijs, geeft waar nodig advies, levert

experts en zorgt er, in gezamenlijkheid, voor dat kennis uit Unesco in Nederland verspreid wordt.

Unesco en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

De door alle VN-lidstaten onderschreven 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals, SDG's) dragen bij aan het beëindigen van armoede, ongelijkheid en klimaatverandering in 2030. Unesco is de VN-coördinator van SDG 4, goed onderwijs voor iedereen. Daarnaast werkt de organisatie aan het bereiken van de andere SDG's door inzet en samenwerking op het gebied van wetenschap, cultuur, communicatie en informatie. De duurzame ontwikkelingsdoelen vormen dé mondiale agenda voor een duurzame en inclusieve toekomst, en zijn daarmee een leidraad voor de activiteiten van de Commissie in de komende jaren. Prioriteiten en activiteiten van de Commissie worden overal waar mogelijk gerelateerd aan de relevante SDG's.

Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Programma's

Unesco geniet in Nederland de meeste bekendheid door haar programma's. Dan gaat het bijvoorbeeld over werelderfgoed, over geoparken, het scholennetwerk en de internationale cultuurverdragen van Unesco. Dit zorgt voor zichtbaarheid van Unesco op lokaal, regionaal en landelijk niveau en voor betrokkenheid van veel mensen en organisaties.

De Commissie heeft een belangrijke rol in het ondersteunen van deze (reguliere) Unesco-programma's, het delen van (internationale) expertise, het adviseren aan de overheid en het stimuleren en ondersteunen van initiatieven vanuit de samenleving. Meer dan de helft van haar inzet besteedt de Commissie aan de vaste programma's en daarbinnen voor een belangrijk deel aan de Unesco-cultuurconventies.

Prioriteiten en speerpunten voor de periode 2020-2021

Het werkterrein van Unesco is rijk en breed. Voor een Commissie met een relatief kleine staf en beperkte middelen is het zaak om focus aan te brengen om daadwerkelijk waarde toe te voegen. Naast de Unesco-programma's waarin de Commissie een doorlopende belangrijke taak heeft, zijn vijf strategische lijnen gekozen voor de komende jaren. Elk jaar kiest de Commissie hieruit twee speerpunten. Naast het inhoudelijke belang van deze onderwerpen kiest de Commissie ze uit om een breed publiek te bereiken en zo de zichtbaarheid van Unesco te vergroten.

De vijf prioriteiten zijn

- 1 Verankering van Unesco waarden in het onderwijs (SDG 4);
- 2 Wetenschap en technologie als basis voor een duurzame samenleving (SDG 4, 9, 10);
- 3 Meer diversiteit en inclusie in cultuur en erfgoed (SDG 5, 10, 11);
- 4 Persvrijheid en vrijheid van expressie als fundament voor democratie en samenleving (SDG 16);
- 5 Verbinding van klimaat en cultuur (SDG 11, 13).

Speerpunten 2020

1. De rol die cultuur speelt in klimaatadaptatie;
2. Persvrijheid: 'Journalism without fear or favour'

In 2020 zal er veel aandacht zijn voor persvrijheid rond de World Press Freedom Day. Deze wereldwijde dag over persvrijheid wordt dit jaar door Nederland gehost met tal van activiteiten tijdens de World Press Freedom Conference. De Commissie organiseert een van de events, zet de Jongerencommissie in en voert een social media campagne. Thema is 'journalism without fear or favour'.

De rol van cultuur in klimaatadaptatie zal het onderwerp zijn van het jaarlijkse Unesco-debat in het najaar van 2020.

De speerpunten voor 2021 stelt de Commissie eind 2020 vast.

Samenwerken en zichtbaar zijn

Onderdeel van de maatschappelijke opdracht van de Commissie is om zichtbaar te zijn, de waarden en de programma's van Unesco uit te dragen naar een breed publiek en samen te werken met andere organisaties (SDG 17). In alle prioriteiten en activiteiten van de Commissie zal daarom aandacht zijn voor communicatie. Hoe kunnen we per onderwerp zoveel mogelijk mensen op een goede manier bereiken? Daarvoor zoeken we aansluiting bij andere organisaties, sluiten we coalities waar mogelijk, en verbinden we onze naam. Door bijvoorbeeld patronage te verlenen aan activiteiten die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen van Unesco. Het jaarlijks organiseren van het Unesco-debat is een van de specifieke activiteiten van de Commissie om aan een breed Nederlands publiek te laten zien waar Unesco zich mee bezighoudt. Bovendien is het een mogelijkheid om vraagstukken in Nederland te agenderen. Daarnaast willen we het 'verhaal van Unesco', – datgene waar Unesco voor staat en hoe dat te bereiken – beter formuleren en voor het voetlicht brengen.

In 2020-2021 onderzoekt de Commissie of we meer en structureler met het (Nederlands) bedrijfsleven samen kunnen werken.

Unesco werkt, net als veel andere organisaties, met (goodwill-) ambassadeurs om de boodschap onder een bredere groep onder de aandacht te brengen. De Commissie bekijkt of dat ook voor Nederland een optie is.

Cariben

De Nederlandse Unesco Commissie is ook de Unesco Commissie voor de Caribisch Nederlandse eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Een goede samenwerking met deze eilanden is derhalve van groot belang. Vanwege de grote verschillen tussen de eilanden probeert de Commissie eiland-specifieke onderwerpen te ondersteunen of verder te helpen. Het gaat dan bijvoorbeeld over de relatie tussen erfgoed, natuurrampen en klimaatverandering.

Ook zoekt de Commissie de verbinding met de overige Caribische eilanden in het Koninkrijk, Aruba, Curaçao en Sint Maarten, door een regelmatige afstemming met de Unesco Commissies van deze landen en door op verschillende terreinen concreet samen te werken waarbij organisaties en mensen uit het Caribische gebied actief worden betrokken.

Doelgroepen

De Commissie wil in Nederland de bekendheid met het werk en de waarden van Unesco verder vergroten. Daarvoor is het zichtbaar zijn van de organisatie in ons land, het hebben van een heldere boodschap en het leveren van goede informatie over de breedte van het werkveld van Unesco, een blijvende opdracht.

We onderscheiden daarbij drie doelgroepen. Dat zijn respectievelijk organisaties en deskundigen, het algemeen publiek en jongeren. De Commissie bereikt organisaties en deskundigen door samen te werken en actief haar netwerk te onderhouden en uit te breiden. Het brede publiek wordt bediend door de nieuwsvoorziening en verdiepende informatie op de website unesco.nl en diverse sociale media. Daarnaast poogt de Commissie veel mensen

te bereiken door actief stelling te nemen in voor Unesco relevante discussies en zo bij te dragen aan het maatschappelijk debat. Jongeren bereikt de Commissie met name door de activiteiten van, en in samenwerking met de Unesco Jongerencommissie.

Molens bij Kinderdijk

Prioriteit 1

VERANKERING VAN UNESCO WAARDEN IN HET ONDERWIJS (SDG 4)

Alle kinderen en jongeren hebben recht op goed onderwijs (SDG 4). Onderwijs dat inclusief is en van goede kwaliteit. Waar duurzame ontwikkeling centraal staat en waar we kinderen opleiden tot wereldburgers. De Nederlandse Unesco Commissie wil die waarden verankeren in het onderwijs in Nederland.

Doelstellingen en activiteiten

Global Education

Solide data zijn nodig als basis voor beleid dat aan het bereiken van SDG 4 ten grondslag ligt. Unesco coördineert onderzoek en publiceert de resultaten jaarlijks in het Global Education Monitoring Report (GEMR). Daarin meet Unesco de voortgang van SDG 4 en agendeert een centraal thema. De Commissie organiseert de Nederlandse lancering van het rapport. GEMR 2020 heeft als thema 'inclusie'. Voor de lancering werkt de Commissie samen met partners, waaronder het Centre of Expertise Global & Inclusive education van de Haagse Hogeschool.

Scholennetwerk

Het scholennetwerk van Unesco sluit nadrukkelijk aan bij SDG 4 en heeft de doelstellingen daarop aangepast:

- Wereldburgerschap en een cultuur van vrede en geweldloosheid
- Duurzame ontwikkeling en een duurzame manier van leven
- Intercultureel leren en waardering voor culturele diversiteit en erfgoed

De Commissie wil een kwantitatieve en kwalitatieve groei van het scholennetwerk. Gestreefd wordt naar groei tot circa 75 scholen (nu circa 55) over vier jaar, waarbij aandacht is voor de geografische spreiding over Nederland, de diversiteit in type scholen (po, vo, mbo, hbo), en voor een goede ondersteuning. Het netwerk bestaat voor ca. 60% uit voortgezet onderwijs. De Commissie ziet graag ook een verdere toename van het aantal scholen voor basisonderwijs en MBO. Jaarlijks op of rond 5 oktober (Unesco-dag van de leraar) komt het scholennetwerk bijeen tijdens de door de Commissie georganiseerde scholendag.

Het huidige kwaliteitskader van en voor het scholennetwerk krijgt een update, en er is aandacht voor zelfsturing: scholen van hetzelfde type organiseren veel activiteiten zelf, zoals bijeenkomsten ter inspiratie, maar ook visitatiebezoeken.

Scholen geven aan behoefte te hebben aan een verdere impuls om Unesco in de organisatie te verankeren. Zij zoeken naar manieren om dat te doen. Daarom start de Commissie een bestuurdersnetwerk voor Unesco-scholen, waarin bestuurders kennis delen over het vormgeven van het Unesco-profiel en hoe ze deze ideeën in hun scholen verder kunnen uitzetten.

Jongeren en jongerencommissie

Jongeren staan wereldwijd centraal in de programma's van Unesco. De Commissie wil nadrukkelijk ook jongeren een stem geven, en hun stem laten horen. Sinds 2018 heeft Nederland daarvoor een Unesco Jongerencommissie, bestaande uit 11 jongeren tussen 16-24 jaar oud. De Jongerencommissie geeft gastlessen, legt verbinding met andere Unesco-jongerencommissies en -organisaties en adviseert de Nederlandse Unesco Commissie. Daarnaast organiseert de Jongerencommissie zelfstandig acties en activiteiten, en werkt ze zoveel mogelijk samen met partners.

Deel van de Jongeren Commissie 2019-2020

Prioriteit 2

WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE ALS BASIS VOOR EEN DUURZAME SAMENLEVING (SDG 4, 9 EN 10)

Voor Unesco staan wetenschap en technologie in dienst van de samenleving en zijn zij instrumenteel in het behalen van alle SDGs.

Om wezenlijk bij te dragen aan de aanpak van maatschappelijke problemen zijn meer participatieve en inclusieve vormen van onderzoek nodig. Maatschappelijke partners – burgers en organisaties – nemen een belangrijke plek in bij deze emanciperende vormen van kennisproductie (SDG 9 en 17).

Nieuwe manieren van kennisdeling en nieuwe relaties tussen mens en techniek dragen het gevaar in zich om de mondiale tegenstellingen te vergroten, wat kan leiden tot nieuwe vormen van ongelijkheid en uitsluiting. De Commissie draagt bij aan het bestrijden van ongelijkheid (SDG 10) door Unesco's werk te ondersteunen om nieuwe ethische richtlijnen te ontwikkelen op het gebied van *open science* en artificiële intelligentie (AI), en om aandacht te hebben voor nieuwe inzichten en gegevens uit het *Unesco Science Report* (onder meer door de lancering ervan in Nederland).

Doelstellingen en activiteiten

Artificiële Intelligentie

AI en algoritmes zijn een wezenlijk onderdeel van de hedendaagse samenleving geworden. Unesco buigt zich over de vraag hoe AI de mensheid ten goede kan komen, en hoe negatieve effecten, zoals toenemende digitale ongelijkheid en uitsluiting, vermeden kunnen worden.

Unesco bereidt een Aanbeveling voor om Artificiële Intelligentie van een ethisch kader te voorzien. Deze Aanbeveling kan in 2021 door de lidstaten worden aangenomen. De Commissie bouwt in deze periode een netwerk op van experts op dit terrein, en adviseert de overheid, in samenwerking met deze experts, over de Nederlandse inbreng in de totstandkoming van de Aanbeveling. Ook neemt de Commissie stelling in over de ethiek van AI en draagt zij bij aan het publieke debat.

Open Science

Artikel 27 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens stelt dat iedereen recht heeft om te delen in de vruchten van de wetenschap, en *open science* kan sterk bijdragen aan het realiseren daarvan. Open science draagt met name bij aan SDG 4, SDG 9 en SDG 10.

Unesco bereidt in 2020 – 2021 een normstellend instrument voor over open science. De Commissie adviseert, in samenwerking met experts, de overheid over de Nederlandse inbreng in de mondiale consultatie die hierover zal plaatsvinden

De Commissie ontplooit daarnaast activiteiten waarmee zij stelling neemt in de Nederlandse discussie over Open Science, en zij zal hierin de Unesco-waarden uitdragen.

Unesco Wetenschapsaanbeveling

De Commissie is in het Nederlandse wetenschapsveld een relatief kleine speler, maar met een sterke, onderscheidende boodschap: het belang van het benutten van het potentieel van wetenschap, technologie en innovatie om bij te dragen aan de VN-idealen van vrede, waardigheid, duurzaamheid, en gelijkheid wereldwijd.

De Unesco Aanbeveling voor Wetenschap en Wetenschappelijk Onderzoekers uit 2017 biedt een moreel en ideologisch kader voor deze 'science for society'-gedachte en adviseert over de manier waarop wetenschap georganiseerd en bedreven moet worden. De Commissie continueert in 2020-2021 haar activiteiten om de Unesco wetenschapsaanbeveling uit te dragen en onder de aandacht te brengen bij een divers publiek van wetenschappers, beleidsmakers en organisaties in het wetenschappelijke veld. Dit doet zij onder meer door het ontwikkelen van publicatiemateriaal en actieve deelname aan bijeenkomsten en congressen.

Ondersteunen van Unesco's ethiekcommissies Comest en IBC

Unesco is bij uitstek de organisatie waar de wereld met elkaar in gesprek gaat over de ethische en morele vraagstukken in relatie tot wetenschap en technologie. De Commissie zet zich op diverse manieren in om het werk van Unesco's ethiekcommissies Comest en IBC onder de aandacht te brengen en de resultaten toegankelijk te maken op een publieksvriendelijke wijze, via informatievoorziening op de website, het delen van rapporten met belanghebbenden en, indien opportuun, via het organiseren van een publieksbijeenkomst.

Diversiteit en inclusie in de wetenschap

De Commissie draagt het belang uit van diversiteit en inclusie in wetenschap en onderzoek, met name op het gebied van gender en etniciteit. Ze levert onder meer een bijdrage aan het Nationaal Actieplan Vrouwen in de Wetenschap (2020).

Prioriteit 3

MEER DIVERSITEIT EN INCLUSIE IN CULTUUR EN ERFGOED (SDG 5, 10, 11)

Cultuur speelt een cruciale rol in de identiteitsbepaling van mensen. Het zegt iets over henzelf, maar ook over de mensen om hen heen. Cultuur en erfgoed kunnen ook belangrijke verbindende factoren zijn, wanneer cultuur en waarden gedeeld worden. Maar het kan ook andere perspectieven laten zien, waardoor er een gesprek kan ontstaan.

De Unesco Commissie heeft de afgelopen jaren op verschillende manieren aandacht besteed aan diversiteit en inclusie, en geeft dat de komende jaren opnieuw prioriteit. De Commissie wil diversiteit in de cultuursector zichtbaar maken en het gesprek over 'lastige' onderwerpen aangaan. Het gaat daarbij zowel over cultuur in brede zin, als specifiek over erfgoed op de Unesco-lijsten (Werelderfgoed, immaterieel- en documentair erfgoed). Daarbij wordt aangesloten bij de Unesco-conventies voor immaterieel erfgoed (2003), diversiteit van cultuuruitingen (2005), illegale handel (1970) en Werelderfgoed (1972).

Cultuur en cultureel erfgoed kennen geen 'eigen' SDG. Het komt in diverse doelen in meer of mindere mate terug. De SDGs 5 (gender), 10 (gelijkheid), 11 (duurzame steden) en 14/15 (leven op land en onder water) besteden aandacht aan diversiteit en inclusie en aan het zorgen voor cultureel en natuurlijk erfgoed.

Doelstellingen en activiteiten

- Maak je erfgoed zichtbaar: de Commissie ontwikkelt in samenwerking met de Jongerencommissie een gastles over het erfgoed van jongeren. In, bijvoorbeeld, een app laten we zien welk erfgoed jongeren belangrijk vinden. Het doel hiervan is om de diversiteit van erfgoed te laten zien. Jongeren zien hoe erfgoed een brug kan vormen naar de ander en de mogelijkheid biedt om discussie te voeren over cultuur, erfgoed en de waarden die daarin besloten liggen.
- De sociale rol van musea: In de Unesco Museumaanbeveling wordt de sociale rol van musea benadrukt. De Commissie organiseert een expertmeeting over de invulling en relevantie daarvan voor Nederlandse culturele instellingen.
- Betwist erfgoed: De afgelopen jaren is er groeiende aandacht voor de ethische kwesties, zoals teruggave van koloniale collecties door Europese musea. In de periode 2020-2021 gaat de Nederlandse Unesco Commissie verder met het thema 'betwist erfgoed en de discussie over nieuw beleid voor een meerstemmige samenleving'.

Prioriteit 4

PERSVRIJHEID EN VRIJHEID VAN EXPRESSIE ALS FUNDAMENT VOOR DEMOCRATIE EN SAMENLEVING (SDG 16)

Vrijheid van expressie, ofwel uitingsvrijheid, is de basisvoorwaarde voor een open en democratische samenleving. Daarvoor zijn ook vrije en toegankelijke media een voorwaarde, net als toegang tot betrouwbare kennis en brede deelname van burgers aan de inrichting van de samenleving. Deze onderwerpen dragen bij aan SDG 16, vrede, recht en een vitale publieke sector. Nederland heeft het recht op vrijheid van expressie en mening altijd sterk aangemoedigd en verdedigd waar nodig. Zowel in Nederland als internationaal gezien zijn beide niet vanzelfsprekend en staan ze voortdurend onder druk.

De tijd dat de media als vanzelf over het gezag beschikten om te bepalen wat nieuwswaardig is en wat niet, ligt achter ons. Media worden steeds vaker en nadrukkelijker gevraagd zich te verantwoorden voor de keuzes die zij maken bij hun nieuwsselectie. Tegelijkertijd zetten burgers en belangenorganisaties steeds vaker hun eigen agenda of 'nieuws' ertegenover. Verspreiding van deze berichtgeving via sociale media geeft hen een eigen, invloedrijk podium. In een tijd waarin de digitale revolutie de media ook nog eens ingrijpend door elkaar schudt, is dit een uitdaging waar de sector duidelijk mee worstelt, zowel in Nederland als daarbuiten.

Doelstellingen en activiteiten

De Commissie heeft in 2019 de beschermwaardigheid van de journalistiek in Nederland geagendeerd en wil in 2020 die discussie ook internationaal voeren. In 2020 organiseert Unesco met het Ministerie van Buitenlandse Zaken de internationale viering van World Press Freedom Day (WPFDF). De Nederlandse Unesco Commissie heeft de ambitie om, als het gezicht van Unesco in ons land, een zichtbare rol te spelen. De Commissie wil graag actieve deelname van de journalistiek zélf; van jongeren en vanuit de Cariben.

De Commissie zal op de WPFDF 2020 een inhoudelijke sessie organiseren over het legitimiteitsvraagstuk van de journalistiek, voortbordurend op het Unesco-debat van 2019. Daarnaast speelt de Unesco Jongerencommissie een actieve rol op het WPFDF festival en stimuleert de Commissie deelname aan WPFDF 2020 vanuit Caribisch Nederland. Bovenal willen we in onze inbreng, en in (social) media het event uitdragen als het feest van de vrijheid van meningsuiting.

Na 2020 willen we elk jaar de periode rond de dag van de persvrijheid aangrijpen voor aandacht voor persvrijheid in Nederland en internationaal, met de partners die in 2019 en 2020 op dit onderwerp zijn gevonden.

Aansluitend hierop ondersteunt en versterkt de Commissie het werk van Nederland in Unesco's IPDC-comité op het gebied van de vrijheid van meningsuiting. Nederland heeft de komende jaren zitting in deze commissie.

Het onderwerp persvrijheid en vrijheid van (menings-) uiting is in 2020 ook speerpunt van de Commissie.

Prioriteit 5

VERBINDING VAN KLIMAAT EN CULTUUR (SDG 11 EN 13)

Klimaatverandering heeft invloed op erfgoed. Materieel erfgoed kan worden bedreigd door extreme weersomstandigheden. Daarbij gaat het om zowel gebouwen, archeologisch erfgoed, documenten etc. Tegelijkertijd is het juist ook erfgoed, zowel materieel als ook immaterieel, dat na rampen een grote samenbindende rol kan spelen, en een symbool van hoop kan zijn.

Veel van ons natuurlijk en cultureel erfgoed is sterk vormgegeven door klimatologische omstandigheden. Geologische kenmerken, traditionele bouwmaterialen, tradities en rituelen zijn onlosmakelijk verbonden met de klimatologische omstandigheden van de plek waar ze tot stand kwamen. Kijk bijvoorbeeld naar de molens van Kinderdijk, het Woudagemaal (beide Werelderfgoed) en het molenaarsambt (immaterieel erfgoed).

De Commissie wil de komende tijd de relatie tussen klimaat en erfgoed, en de mogelijkheden die het Unesco-mandaat daarvoor geeft verder onder de aandacht brengen en verkennen.

Doelstellingen en Activiteiten

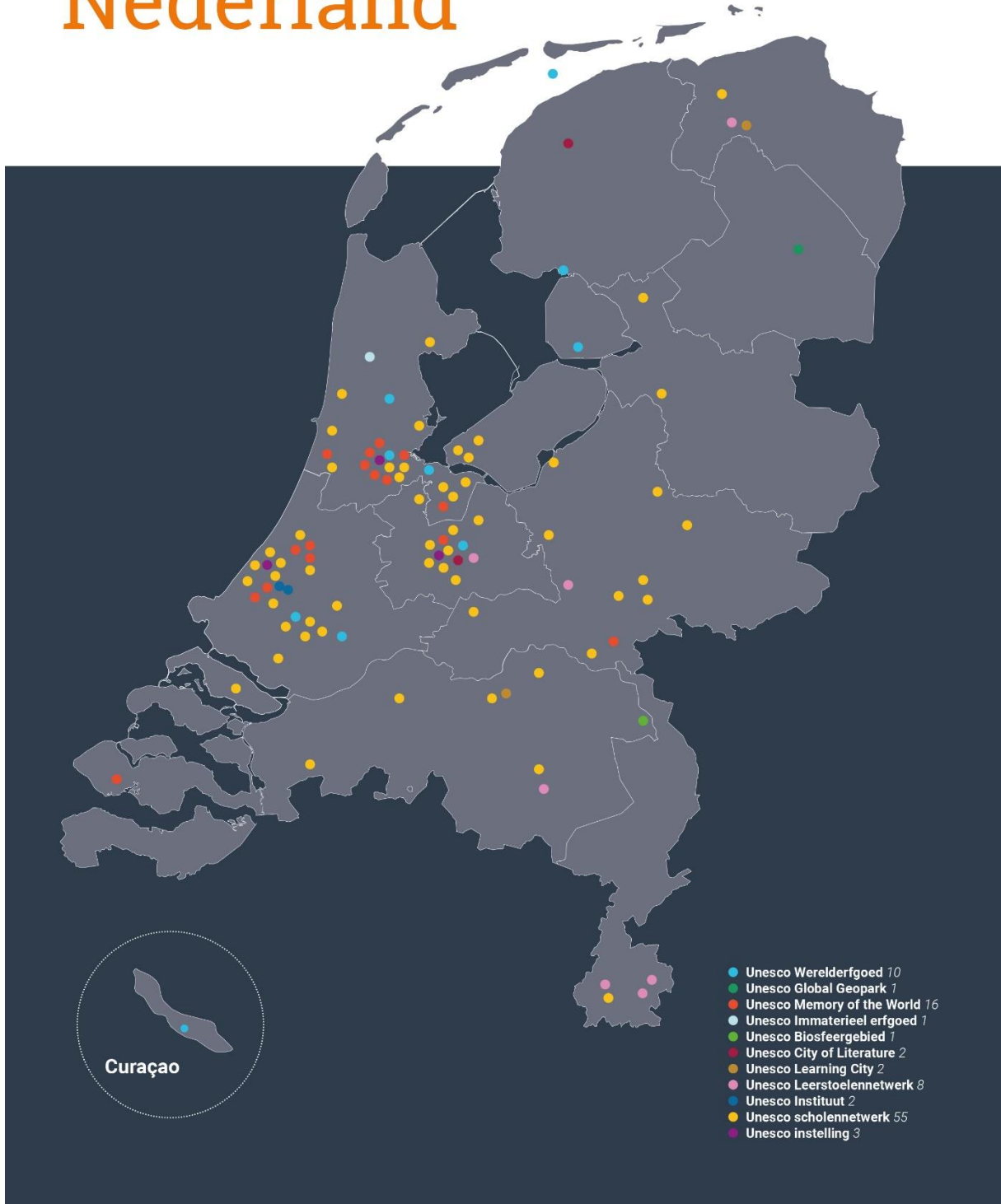
De Nederlandse Unesco Commissie vraagt ook in de periode 2020-2021 aandacht voor de kwetsbaarheid van cultureel erfgoed in crisissituaties (ramp en conflict) en de noodzaak cultureel erfgoed een prominentere plaats te geven in regionaal en nationaal veiligheidsbeleid.

In navolging van het provinciehuysoverleg in 2018 in Den Bosch, zal de Unesco Commissie zich ook in 2020-2021 inzetten om samen met verschillende veiligheidsregio's, Blue Shield Nederland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de kwetsbaarheid van cultureel erfgoed in crisissituaties in Nederland verder te agenderen.

De rol van materieel en immaterieel erfgoed zal in 2020 mogelijk centraal staan tijdens het jaarlijkse Unesco-debat. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij de Climate Adaptation summit die in oktober 2020 in Nederland plaats vindt.

Klimaatverandering en erfgoed is op de Cariben een onderwerp met nog grotere urgentie. De Commissie steunt op Bonaire een project op dit gebied, en stimuleert en adviseert Unesco en andere betrokkenen bij diverse initiatieven in de regio, zoals de uitwerking van een training voor culturele noodhulp.

Unesco in Nederland

UNESCO PROGRAMMA'S

Werelderfgoed, Unesco-scholen, creative cities, geoparken, het zijn de internationale programma's die de Unesco waarden tot leven brengen. De programma's van Unesco zorgen in Nederland voor zichtbaarheid op lokaal, regionaal en landelijk niveau, voor betrokkenheid van veel mensen en organisaties.

De Commissie heeft een rol in het ondersteunen van deze (reguliere) Unesco-programma's, het delen van (internationale) expertise, het stimuleren en ondersteunen van initiatieven. Maar ook het versterken van de expertiserol naar de overheid, met advies. Bij ondersteunen gaat het om beheer en ontwikkeling van programma's, adviseren bij nieuwe aanvragen, ondersteunen van Nederlandse inzendingen voor Unesco-prijzen, etc. De Commissie heeft een rol in het beheer en de ontwikkeling van (reguliere) Unesco-programma's: het delen van expertise en kennis, het versterken van de betrokkenheid bij Unesco, en het bevorderen van uitwisselingen, binnen Nederland, maar juist ook internationaal.

Om deze programma's, en alle partners die hierbij een Unesco-label hebben, te verbinden organiseert de Commissie in 2021 een Unesco-partnerdag, waarin alle werelderfgoederen, scholen, leerstoelen, steden, gebieden, documentair erfgoedinstututen, etcetera bijeen zullen komen.

Cultuurconventies: advies en andere taken

De cultuurconventies en aanbevelingen van Unesco zijn internationaal normstellend en geven lidstaten handvatten om erfgoed te beschermen en culturele diversiteit te bevorderen. Ook gebruikt de Commissie de verdragen en aanbevelingen als kader en verzorgt van daaruit advies, capaciteitsversterking en aandacht voor de Unesco-doelstellingen bij een breder publiek.

In 2020 is de Nederlandse Unesco Commissie opnieuw partner in het Werelderfgoed Capaciteitsopbouwprogramma. Het programma is een samenwerkingsverband tussen de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de Nederlandse Unesco Commissie en de Stichting Werelderfgoed Nederland. Het doel is handvatten (bouwstenen) bieden aan belanghebbenden bij het opstellen, actualiseren en inzetten van managementplannen voor een sterk erfgoedbeheer. In totaal staan vier sessies gepland, die handelen over bezoekerservaringen, de omgevingswet, crisismanagement en het creëren van lokaal draagvlak.

Het jaar 2020 markeert de 50^e verjaardag van het Unesco 1970 verdrag tegen illegale in- en export in cultuurgoederen. De Nederlandse Unesco Commissie zal aan de hand van verschillende activiteiten het professionele veld en het bredere publiek bewust maken van deze mijlpaal. De Commissie is partner van de Universiteit Maastricht en Universiteit Utrecht in de conferentie die parallel aan de Tefaf staat gepland in maart 2020.

Het L'Oréal-Unesco 'For Women in Science'-programma

Met dit programma spant de Commissie zich in om de positie van vrouwen in de wetenschap te verbeteren, in samenwerking met L'Oréal Nederland, LNVH, KHMW en NIAS. Elk jaar krijgen twee talentvolle wetenschappers een beurs, en worden enkele jongere wetenschappers met een Rising Talent Award in het zonnetje gezet. De Commissie

organiseert de aanvraag, voorziet kandidaten van informatie, een commissielid is voorzitter van de jury en het bureau ondersteunt de jury in het selectieproces.

Unesco-Leerstoelenprogramma

Nederland kent op het moment acht Unesco-leerstoelen. De Commissie ziet een rol voor deze chairs in het bevorderen van kennis die nodig is om de SDGs te behalen in Nederland. Niet alleen ondersteunt de Commissie de ontwikkeling en verspreiding van kennis door de leerstoelen, maar wil de Commissie het leerstoelennetwerk ook vergroten en verbreden. Samen met Vlaanderen wordt de mogelijkheid voor een gezamenlijke bijeenkomst bekeken. De Commissie heeft het mandaat om Unesco chairs-nominaties voor te dragen bij Unesco.

Stedennetwerken

Unesco heeft diverse stedennetwerken om de SDGs lokaal te implementeren en wederzijdse kennisuitwisseling tussen Unesco-steden te faciliteren. Bij twee Unesco-stedennetwerken zijn Nederlandse steden aangesloten. De steden Utrecht en Leeuwarden zijn City of Literature en daarmee lid van het Unesco Creative Cities network. Groningen en Den Bosch zijn sinds 2019 lid van het Learning Cities network.

'Memory of the World'-Programma

De Unesco Commissie voert het secretariaat van het 'Memory of the World (MoW)'-comité, waarin de organisaties participeren die de zestien Nederlandse inschrijvingen op het internationale MoW-register herbergen.

Het Comité wil een breder publiek bewust maken waarom het bewaren van documentair erfgoed belangrijk is, en waarom de inspanningen van bibliotheken, archieven en andere bewaarinstellingen voor iedereen de moeite waard zijn. De Commissie werkt hiervoor samen met partners zoals de Open Monumentendag.

Daarnaast wil het MoW comité de samenwerking binnen het koninkrijk versterken door erfgoedinstellingen op de Caribische eilanden te laten meedraaien in het Netwerk Digitaal Erfgoed (NDE). Hiervoor zoekt het Comité samenwerking met het NDE, Travelling Caribbean Heritage, OPEN en Wikimedia Nederland.

Unesco's gebiedsprogramma's: Geoparken en Biosfeergebieden

Vanaf 2020 is de coördinatie van Unesco's 'Man and the Biosphere (MAB)'-programma belegd bij het Nationale Parken Bureau. De coördinatie van geoparken is in handen van het Nederlands Forum Unesco Global Geoparks, waarvan het bureau van de Commissie het secretariaat voert.

Er zijn meerdere Nederlandse gebieden die een MAB- of geoparknominatie ambiëren. De Commissie heeft het mandaat om nominaties voor te dragen bij Unesco. Het bureau van de Commissie ondersteunt de aanvragen en geeft voorlichting en informatie. In 2020-2021 zal onder meer voorlichtingsmateriaal ontwikkeld worden over de drie gebiedslabels van Unesco (waaronder natuurlijk werelderfgoed).

Informatievoorziening en communicatie

De Commissie heeft in Nederland een taak om het gedachtegoed van Unesco te verspreiden. Dat doet ze behalve door alle activiteiten ook door het actief leveren van informatie over Unesco en wat Unesco in Nederland doet.

Belangrijkste middel is daarvoor de website www.unesco.nl. Eind 2018 ging de vernieuwde website, www.unesco.nl, live. De bezoekersaantallen van dit belangrijkste communicatiekanaal van de Commissie groeiden in 2019 fors. Voor de periode 2020-2021 is de ambitie om die hoeveelheid bezoekers vast te houden en nog verder te versterken. Dat kan door het leveren van nieuwe diensten op de website.

De Commissie wil haar aanwezigheid op sociale media versterken door gerichte campagnes te gaan voeren en het aantal posts structureel te verhogen. Ook is er aandacht voor niet-digitale communicatie. Zo zal begin 2020 een corporate folder uitkomen.

Daarnaast is het bureau van de Commissie actief in het geven van gastcolleges, bijdragen aan congressen en symposia, woordvoering, en komen er veel vragen bij het bureau binnen, van heel algemeen tot zeer specifiek, die altijd beantwoord worden.

BEDRIJFSVOERING EN FINANCIËN

De Unesco Commissie in Nederland bestaat uit (maximaal) elf leden, benoemd door de Minister van OCW. De Commissie wordt ondersteund door een bureau (6-7 fte), dat functioneel is ondergebracht bij Nuffic.

In 2020 en 2021 zal een transitie plaatsvinden waarbij het bureau per 1 januari 2021 wordt ondergebracht als onafhankelijke unit in de biotoop van de OCW-adviesraden. Voor, tijdens en na de transitie zal extra aandacht gaan naar het waarborgen van de onafhankelijkheid van de Unesco Commissie en het bureau.

Financiën

Globale begroting 2020

Personeelskosten	€ 583.000
Overhead Nuffic (+ bureaunkosten)	€ 317.000
Activiteiten budget	€ 100.000
Totaal	€ 1.000.000